

FÖRNYBAR ENERGI

Förnybara energikällor (vindkraft, solenergi, vattenkraft, havsenergi, geotermisk energi, biomassa och biodrivmedel) är alternativ till fossila bränslen. De bidrar till minskade växthusgasutsläpp, en diversifierad energiförsörjning och ett minskat beroende av osäkra och instabila marknader för fossila bränslen, särskilt olja och gas. EU-lagstiftningen om främjande av förnybar energi har genomgått en betydande utveckling de senaste åren. De framtida politiska ramarna för perioden efter 2030 diskuteras för närvarande.

RÄTTSLIG GRUND OCH MÅL

I artikel 194 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt anges att målet för unionens politik på energiområdet ska vara att främja utveckling av nya och förnybara energikällor för en bättre anpassning och integrering av klimatmålen i den nya marknadsutformningen.

RESULTAT

A. Inledande åtgärder

Till följd av 1997 års vitbok om förnybara energikällor ([COM\(1997\)0599](#)) satte EU upp som mål att använda förnybara energikällor till att täcka 12 procent av energiförbrukningen och 22,1 procent av elförbrukningen senast 2010, med vägledande mål för varje medlemsstat i direktiv 2001/77/EG. De bristande framstegen med att nå målen för 2010 ledde till att en mer omfattande lagstiftningsram antogs.

B. Direktivet om förnybar energi

I det befintliga direktivet om förnybar energi, som antogs genom medbeslutandeförfarandet den 23 april 2009 (direktiv 2009/28/EG, genom vilket direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG upphävdes), fastställs att en bindande andel på 20 procent av EU:s energiförbrukning ska komma från förnybara energikällor senast 2020. Dessutom ska samtliga medlemsstater se till att 10 procent av deras drivmedel inom transportsektorn kommer från förnybara energikällor senast 2020. I direktivet fastställdes också krav för de olika mekanismer som medlemsstaterna kan tillämpa för att nå sina mål (stödsystem, ursprungsgarantier, gemensamma projekt, samarbetsåtgärder mellan medlemsstater och med tredjeländer) samt hållbarhetskriterier för biodrivmedel.

Direktivet anger nationella mål för förnybar energi för varje land, med hänsyn till utgångspunkten och den totala potentialen för förnybar energi. Dessa mål sträcker

sig från 10 % i Malta till 49 % i Sverige. EU-länderna fastställer hur de planerar att uppfylla målen och de allmänna färdplanerna för deras politik för förnybar energi i de [nationella handlingsplanerna för förnybar energi](#). De framsteg som gjorts för att uppfylla de nationella målen mäts varannat år när EU-länderna offentliggör de nationella [lägesrapporterna](#) om förnybar energi.

C. Framtida åtgärder

I sitt meddelande av den 6 juni 2012 Förnybar energi: en viktig faktor på den europeiska energimarknaden ([COM\(2012\)0271](#)) kartlägger kommissionen inom vilka områden som det krävs ytterligare insatser fram till 2020 för att EU:s produktion av förnybar energi ska fortsätta att öka till 2030 och därefter. Kommissionen gav i november 2013 ytterligare vägledning om stödsystem för förnybar energi samt om användningen av samarbetsmekanismer för att uppnå målen för förnybar energi till en lägre kostnad ([COM\(2013\)7243](#)). Kommissionen gav besked om att de subventioner som medlemsstaterna får erbjuda sektorn för förnybar energi ska genomgå en fullständig översyn och att upphandlingsförfaranden, inmatningspremier och kvotkrav ska föredras framför de i allmänhet använda inmatningspriserna. Riktlinjerna för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020 ([2014/C 200/01](#)) kommer att ytterligare forma den nya ramen för stödsystem för förnybar energi.

EU har börjat förbereda för perioden efter 2020 för att i god tid ge investerarna klarhet om politiken efter 2020. Den förnybara energin har en central roll i kommissionens långsiktiga strategi som beskrivs i meddelandet Energifärdplan för 2050 ([COM\(2011\)0885](#)). Enligt de scenarier för att minska koldioxidutsläppen som föreslås i färdplanen bör den förnybara energin utgöra en andel på minst 30 procent senast 2030. Enligt färdplanen kommer dock tillväxten av förnybar energi att avta efter 2020 om inga ytterligare insatser görs. Efter offentliggörandet i mars 2013 av grönboken En ram för klimat- och energipolitiken fram till 2030 ([COM\(2013\)0169](#)) har kommissionen, i sitt meddelande av den 22 januari 2014 om en klimat- och energipolitisk ram för perioden 2020–2030 ([COM\(2014\)0015](#)), föreslagit att de bindande nationella målen för förnybar energi efter 2020 inte ska förnyas. Ett bindande mål – att 27 procent av energiförbrukningen ska komma från förnybara energikällor – fastställs endast på EU-nivå. Kommissionen förväntar sig att bindande nationella mål för utsläpp av växthusgaser ska stimulera tillväxten inom energisektorn. Denna kursändring har lett till intensiva diskussioner mellan rådet och parlamentet.

Den 30 november 2016 offentliggjorde kommissionen lagstiftningspaketet Ren energi för alla i EU ([COM\(2016\)0860](#)), som del av den bredare strategin för energiunionen ([COM\(2015\)0080](#)). Det innehåller ett förslag till omarbetning av direktiv om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (omarbetning 2016/0382) för att göra EU till världsledande i förnybar energi och säkerställa att målet att förnybar energi ska stå för minst 27 % av den totala mängden energi som förbrukas i EU nås senast 2030. Kommissionens förslag till nytt direktiv främjar också användningen av förnybar energi och syftar till åtgärder inom sex olika områden:

- Vidareutveckla förnybar energi i elsektorn.
- Integrera förnybar energi i värme- och kylsektorn.

- Fasa ut fossila bränslen i transportsektorn (med målet att förnybar energi ska stå för minst 14 % av den totala energiförbrukningen i transportsektorn 2030).
- Stärka och informera kunderna.
- Stärka EU:s hållbarhetskriterier för bioenergi.
- Säkerställa att EU:s bindande mål uppfylls i tid och på ett kostnadseffektivt sätt.

Den 14 juni 2018 nåddes en preliminär överenskommelse om det omarbetade förslaget till direktiv om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, ändrat av utskottet för industrifrågor, forskning och energi och utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet. I överenskommelsen fastställs ett bindande EU-mål för förnybar energi på 32 % senast 2030. När det gäller transportsektorn fastställs ett mål för förnybara energikällor på 14 % senast 2030 med en andel på 3,5 % av avancerade biodrivmedel och biogas (1 % senast 2025). För väg- och järnvägstransporter fastställs vidare ett tak på 7 % av andelen första generationens biodrivmedel, och en utfasning av användningen av palmolja (och andra livsmedelsbaserade biobränslen som ökar koldioxidutsläppen) planeras senast 2030 genom ett certifieringssystem. Konsumenternas rätt till egenförbrukning av förnybar energi har stärkts, principen om energieffektivitet först ska bli vägledande och en vägledande årlig ökning på 1,3 % för förnybara energikällor när det gäller uppvärmning och kylning har införts. Europaparlamentet och rådet antog formellt texten i december 2018.

D. Stödåtgärder

Ett av de främsta målen i strategin för energiunionen är att anpassa elinfrastrukturen till det storskaliga utnyttjandet av förnybar energi (se även faktablad [2.4.7](#) om energipolitiken) och detta stöds vidare i kommissionens meddelande om en energifärdplan för 2050 och i energiinfrastrukturpaketet (se även faktablad [2.1.9](#) om den inre marknaden för energi). Främjande och utveckling av den nya generationens förnybara teknik är också en viktig del i den strategiska EU-planen för energiteknik eller SET-planen (se även faktablad [2.4.7](#) om energipolitiken).

E. Resursfrågor

1. Biomassa och biodrivmedel

EU har för närvarande två mål för biodrivmedel, nämligen dels att 10 procent av drivmedlen inom transportsektorn ska komma från förnybar energi till 2020 (direktivet om förnybar energi (2009/28/EG) och dels att tvinga drivmedelleverantörerna att minska växthusgasintensiteten hos sina drivmedel med 6 procent till 2020 (direktivet om bränslekvalitet (2009/30/EG)). Kommissionen har i sitt meddelande av den 22 januari 2014 En klimat- och energipolitisk ram för perioden 2020–2030 ([COM\(2014\)0015](#)) föreslagit att dessa två mål ska slopas efter 2020. Denna ändring hänger samman med osäkerheten om hur man ska kunna minimera de indirekta effekterna på utsläppen av förändrad markanvändning som är förknippad med biobränslen.

Direktivet om förnybar energi och direktivet om bränslekvalitet sågs över 2015 för att erkänna och begränsa den negativa inverkan på miljön som produktion av biobränslen kan ha i form av indirekt ändrad markanvändning och därmed

förbundna växthusgasutsläpp^[1]. Andelen biodrivmedel producerade av spannmål, andra stärkelserika grödor, socker och oljegrödor och av andra grödor som odlas som huvudgrödor för i första hand energiändamål på jordbruksmark bör därför högst vara 7 % av den totala energianvändningen i transporter i medlemsstaterna 2020.

Efter offentliggörandet av de icke bindande kraven för biomassa i februari 2010 ([COM\(2010\) 0011](#)), beslutade kommissionen att granska dessa åtgärder, bedöma framgången av sina ursprungliga rekommendationer och avgöra huruvida obligatoriska standarder skulle komma att bli nödvändiga i framtiden. Kommissionens förslag till ett reviderat [direktiv om förnybar energi](#) ([COM\(2016\)0767](#)) från november 2016 innehåller uppdaterade hållbarhetskriterier för biobränslen som används i transporter och biobränslen och fasta och gasformiga biomassabränslen som används för el och värme. Förslaget innehåller ett delmål om 3 % för avancerade biobränslen. Det befintliga målet om 7 % för första generationens biobränslen bibehålls, men en skyldighet på EU-nivå för bränsleleverantörer att erbjuda en viss andel (6,8 %) utsläppssnåla och förnybara bränslen införs, och räckvidden för EU:s hållbarhetskriterier utvidgas (till biomassa och biogas för uppvärmning, kylning och elproduktion).

2. Havsbaserad vindkraft och havsenergi

I och med den andra strategiska översynen på energiområdet i november 2008 offentliggjorde kommissionen den 13 november 2013 meddelandet Havsbaserad vindkraft: Åtgärder som behövs för att uppfylla de energipolitiska målen för 2020 och framåt ([COM\(2008\)0768](#)), i syfte att främja utvecklingen av maritim och havsbaserad vindkraft i EU.

Den 20 januari 2014 fastställde kommissionen en handlingsplan till stöd för utveckling av havsenergi, inbegripet energi från vågkraft, tidvattenkraft, omvandling av termisk havsenergi och saltkraft (i sitt meddelande Blå energi – Åtgärder som behövs för att utnyttja potentialen hos havsenergin i Europas hav med resultat till 2020 och därefter ([COM\(2014\)0008](#))).

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

Parlamentet har konsekvent förespråkat användningen av förnybara energikällor och betonat vikten av att fastställa bindande mål för 2020^[2] och, mer nyligen, för 2030. I februari 2014 antog parlamentet en resolution^[3] i vilken kommissionens förslag till ram för klimat- och energipolitiken fram till 2030 kritiserades för att vara kortsiktigt och sakna ambition. Parlamentet efterlyste en bindande andel på 30 procent förnybar energi av

[1]Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1513 av den 9 september 2015 om ändring av direktiv 98/70/EG om kvaliteten på bensen och dieselbränslen och om ändring av direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 239, 15.9.2015, s. 1).

[2]Europaparlamentets resolutioner av den 29 september 2005 om andelen förnybar energi i EU och förslag på konkreta åtgärder (EUT C 227 E, 21.9.2006, s. 599), av den 14 februari 2006 om användning av förnybara energikällor för uppvärmning och nedkylning (EGT C 290 E, 29.11.2006, s.#15), av den 14 december 2006 om en strategi för biomassa och biobränsle (EUT C 317 E, 23.12.2006, s. 890) och av den 25 september 2007 om en färdplan för förnybar energi i Europa (EUT C 219 E, 28.8.2008, s. 82).

[3]Europaparlamentets resolution av den 5 februari 2014 om en ram för klimat- och energipolitiken fram till 2030 (EUT C 93, 24.3.2017, s. 79).

energiförbrukningen på EU-nivå, vilket ska genomföras genom nationella bindande mål för de enskilda staterna, och en förlängning av drivmedelmålen efter 2020.

Dessutom har parlamentet redan tidigare efterlyst att ett EU-omfattande system för incitament till förnybar energi inrättas på längre sikt^[4], och samtidigt förordat stöd till teknik för smarta nät^[5]. Det har också ofta uppmanat kommissionen att föreslå en rättslig ram för förnybar uppvärmning och nedkylning, i syfte att öka denna andel av energiproduktionen.

Vid antagandet av direktivet om förnybar energi skärpte och förtydligade parlamentet flera mekanismer och införde samtidigt ett system för att mer genomgående garantera den miljömässiga hållbarheten inom hela detta politikområde. Parlamentet spelade särskilt en viktig roll i när det gällde att

- definiera villkorligheten i målet för förnybara drivmedel inom transportsektorn, genom att fastställa kvantitativa och kvalitativa hållbarhetskrav för biodrivmedel (social hållbarhet, markanvändningsrättigheter och effekter på livsmedelstryggheten och priser etc.), som särskilt lyfter fram problemen i samband med indirekta förändringar av markanvändningen,
- se till att förnybar energi får tillgång till elnätsinfrastrukturen,
- begränsa inverkan av 2014 års översynsklausul, för att undvika en omförhandling av de bindande målen.

I mars 2013 antog parlamentet Energifärdplanen för 2050^[6] och uppmanade kommissionen att så snart som möjligt presentera en politisk ram för 2030, inklusive milstolpar och mål om växthusgasutsläpp, förnybar energi och energieffektivitet. I resolutionen framhölls särskilt vikten av en stabil reglerings- och lagstiftningsram för att uppmuntra investeringar i förnybar energi, att politiken för förnybar energi måste få en starkare europeisk prägel och befintliga samarbetsarrangemang måste utnyttjas fullt ut samt den specifika roll som decentraliserad och småskalig produktion kan spela. Parlamentet uppmanade kommissionen att inkomma med en analys och lägga fram förslag om en hållbar och effektivare användning av förnybara energikällor inom EU.

I juni 2016 antog parlamentet en resolution^[7] om lägesrapporten om förnybar energi, i vilken kommissionen uppmanas att lägga fram ett ambitiösare klimat- och energipaket för 2030, så att andelen för förnybar energi inom EU ökar till minst 30 %, något som ska förverkligas med hjälp av individuella nationella mål. De mål som redan överenskommits för 2020 måste tas som minimiutgångspunkt för översynen av direktivet om förnybar energi. Den 17 januari 2018 ställde sig parlamentet bakom att förnybara energikällor bör stå för minst 35 % av all energi senast 2030^[8] och rätten till egenförbrukning stärktes.

[4]Europaparlamentets resolution av den 25 november 2010 om en ny energistrategi för Europa 2011–2020 (EUT C 99 E, 3.4.2012, s. 64).

[5]Europaparlamentets resolution av den 5 juli 2011 om prioriteringar för energiinfrastruktur för 2020 och framåt (EUT C 33 E, 5.2.2013, s. 46).

[6]Europaparlamentets resolution av den 14 mars 2013 om energifärdplanen för 2050, en framtid med energi (EUT C 36, 29.1.2016, s. 62).

[7]Parlamentets resolution av den 23 juni 2016 om lägesrapporten om förnybar energi (EUT C 91, 9.3.2018, s. 16).

[8]<http://www.europarl.europa.eu/news/sv/press-room/20180112IPR91629/meps-set-ambitious-targets-for-cleaner-more-efficient-energy-use>

I november 2016 lade kommissionen fram ett förslag till omarbetning av direktivet om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor. I överenskommelsen fastställs ett bindande EU-mål för förnybar energi på 32 % senast 2030. Europaparlamentet och rådet antog formellt texten i december 2018 ([direktiv \(EU\) 2018/2001](#)). Medlemsstaterna ska införliva det reviderade direktivet i sin nationella lagstiftning senast den 30 juni 2021. Det reviderade direktivet träder i kraft den 1 juli 2021.

Frédéric Gouardères / Francesca Beltrame
04/2019

